

Bölüm 11

KARŞITSAL DİLBİLİM VE YANLIŞ ÇÖZÜMLEMESİ: TÜRK ÖĞRENCİLERİN FRANSIZCA İLGİ ADILLARI KULLANIMI

Yusuf TOPALOĞLU¹

GİRİŞ

İnsanların iletişim kurmak için kullandıkları en güçlü araçların başında gelen, hayatın her alanında ihtiyaç duyulan, sosyal bağları düzenleyen ve geliştiren çok yönlü bir sistem olan dil, bireyin içinde yaşadığı toplumdaki ilişkilerini düzenlerken, farklı bir dili konuşan birey ve toplumların da iletişimini sağlamaktadır. Bu nedenle insanlar, birbirleriyle iletişim kurmak için yabancı dilden de faydalanırlar. Günümüzde yabancı dil bilmenin, bireysel isteğe bağlılıktan çıkıp gerçek bir ihtiyaç haline dönüştüğü söylenebilir. Bu ihtiyaç, yabancı dili sadece bilmek değil onu etkin bir biçimde kullanmak gerekliliğini göstermiştir.

Bu bağlamda, doğumdan itibaren doğal süreçlerle edinilen ana dili, öğrenilecek yabancı dil için kaynak dil konumundadır. Öğrenilen her dile, ana dili gibi daha önce öğrenilen farklı dillerin de önemli bir etkisi bulunmaktadır. Dolayısıyla bu diller, olumlu ya da olumsuz olarak yabancı dil öğrenim sürecini etkileyebilmektedir (Lado, 1957; Bouton, 1984). Bu etkenlerden en önemlisi, olumlu ve olumsuz olmak üzere iki türlü ortaya çıkan ve öğrenme stratejisi olarak değerlendirilen aktarma (fr. transfert) olgusudur. Bu olgu, yabancı dil sistemleriyle ana dilin sistemlerinin karışması sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, yabancı dil ile ana dilin arasındaki sessel, sözcüksel, biçimsel, söz dizimsel ve anlamsal benzerlikler, dil öğrenim sürecinde olumlu aktarmaya; farklılıklar ise, olumsuz aktarmaya yol açmaktadır. Yabancı dil öğrenimi sürecini zorlaştıran olumsuz aktarma, önceden öğrenilmiş bir yabancı dilin veya ana dilin kullanım alışkanlıklarının yeni öğrenilecek bir yabancı dilde kullanılmak üzere aktarılırken ortaya çıkan yanlışlara neden olan *girişiklik* (fr. interférence) sorununa yol açmaktadır (Březinová, 2009, s. 7). Böylece yabancı dil ve ana dilin sistemlerinin karşıtlıklarından ortaya çıkan yanlışlar, karşıtsal dilbilim (fr. linguistique contrastive) çerçevesinde, iki dili *tanımlanma*, ayrıntılı karşılaştırma için iki dilin öğelerini *seçme*, benzer ve farklı

¹ Öğr. Gör. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, ytopaloglu@nku.edu.tr

lerine bağlı olarak birinci sınıfları, öğrenim sürecinde diğer sınıflarla bütünleştirci bir yönelim içinde bulundurmaları fayda sağlayacaktır (Genç, 2016, s. 23). Ayrıca öğretmenler, öğrenme sürecinde öğrencilerin yaşadıkları zorlukların kökenini tam olarak anlamak için iki dilde, ilgi adıları arasındaki farkların farkında olmalıdır. Bununla birlikte öğretmenler, bu adıların ortaya çıkabileceği tüm olası sözdizimsel bağlıamların FLE ders kitaplarında sunulmadığını bilmelidirler. Bu nedenle öğretmenlerin, öğrencilerine sözdizimsel yapıların var olduğunu açıklamaları ve sözdizimsel karmaşıklığın düzenli bir biçimde sunmaları öğrenciler için çok yararlı olacaktır. Diğer taraftan, ders kitaplarının dilbilgisi tanımlarını zenginleştirmek için öğretim gereçleri geliştirilmelidir. Öte yandan, bu konuya hâkim olabilmek için fiillere sorulan sorunun önemi büyüktür ve bunun yanında bir fiil öğrenildiğinde fiilin geçişli (fr. transitif) mi geçişsiz (fr. intransitif) mi olduğu, diğer deyişle ilgecinin olup olmadığı kavranmalıdır. Fransızca ilgi adıları öğreniminin daha etkili, başarılı ve verimli kılmak için, aktarma stratejisi temel alınarak, karşıtsal çözümleme süreci aşamaları uygulamaya konulmalı ve böylece her iki dildeki ilgi adılarının benzer ve farklı yönleri öğrencilere açıkça anlatılmalıdır. Öğrencilerin bu adıların işleyişini ve bunların doğru kullanımını anlamalarına daha iyi rehberlik etmek için izlenecek yöntemsel yolların dikkate alınması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Bayraktaroğlu, S. (1979). Yabancı Dil Öğrenim Güçlükleriyle İlgili Araştırma Yöntemleri. İzlem: Yabancı Dil Öğretimi Dergisi(3), 2-13.
- Belkacem, H. (2009). Les interférences lexicales d'ordre phonétique dans la production écrite d'élèves de terminale. *Synergies Algérie* (4), 281-294.
- Bosnalı & Topaloğlu, (2018). Fransızca Tanımlık Ulamının Yanlış Çözümlemesi Yöntemiyle Karşıtsal Bir İncelemesi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 22(2): 1203-1222.
- Bouton, C. (1984). *La linguistique appliquée*. Que sais-je? Paris: Presses Universitaire de France.
- Březinová, M. (2009). *L'interférence linguistique en enseignement de la langue française*. Diplomová práce, Pedagogická fakulta Katedra francouzského jazyka a literatury: Masarykova Univerzita.
- Choi-Jonin, I. & Delhay, C. (1998). *Introduction à la méthodologie en linguistique*. Presses universitaire de Strasbourg.
- Corder, S. P. (1981). *Error Analysis and Interlanguage*. London: Oxford University Press.
- Debyser, F. (1970). La linguistique contrastive et les interférences. (Ed.) Emmanuèle Wagner, *Langue française, apprentissage du français langue étrangère* (31-61). Paris : Larousse.
- Demiral, S. & Kaya, M. (2011). Les constructions du turc traduites par une subordonnée relative en français. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 20, Sayı 1, 241-250.
- Fries, C. C. (1945). *Teaching & Learning English as a Foreign Language*. USA: The University of Michigan Press.
- Gaoudi, F. (2012). *Les interférences morphosyntaxiques à l'oral et à l'écrit, chez les apprenants de la 4ème année moyenne*. Batna, Algérie: République Algérienne Démocratique et Populaire, Thèse de doctorat, Université El-Hadjar Lakhdar.
- Genç, H. N. (2016). Yabancı Dil Olarak Fransızca'nın Öğreniminde Kaygı ile Duyuşsal Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki. *The Journal of Academic Social Science Studies* (42), s. 1-25.

- Grevisse, M. & Goosse, A. (2011). *Le bon usage, grammaire langue française*. 15. basım, Paris: De Boeck & Duculot.
- Jabeen, A. (2015). The Role of Error Analysis in Teaching and Learning of Second and Foreign Language. *Education and Linguistics Research*, 1(2), 52-61. (11/01/2015) tarihinde <http://www.macrothink.org/journal/index.php/elr/article/view/8189/6732> adresinden ulaşılmıştır.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi grameri: Şekil bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kurtoğlu, Y. (2003). Fransızcanın Basit İlgı Zamirleri « Qui, Que, Dont, Oü»'nun Sözdizimindeki Rollerini, Gramatikal İşlevleri ve Türkçe'deki Karşılıkları. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), 33-53.
- Lado, R. (1957). *Linguistics across cultures: Applied linguistics for language teachers*. United States of America: Michigan University.
- Lehmann, Christian (1984). Der Relativsatz [Relative Clauses]. *Language universals series*; vol. 3 (in German). Tübingen: G. Narr.
- Mavaşoğlu & Ördem, (2015). Fransızca Öğrencileri ve Sıfat Tümcecikleri: Bir Yazılı Çeviri Testinden Yansımalar. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel sayı, 95-206.
- Odling, T. (1997). *Language Transfer: Crosse-linguistic influence in language learning*. New York: Cambridge University Press.
- Şavlı, F. (2009). Interférences lexicales entre deux langues étrangères: anglais et français. *Synergies Turquie* 2, 179-184.
- Şavlı, F. & Güler, Ö. (2014). Fransızca Öğreniminde Öğrencilerin Sıkça Yaptığı Yazım Hataları, Nedenleri ve Çözüm Önerileri. *International Journal of Language Academy*, 2(1), 137-150.
- Trawiński, M. (2005). *An Outline of Second Language Acquisition Theories*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademi.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Yabancı Dil Yayınları.